

На данашњи дан **1684. године** у борби против Турака погинуо је прослављени српски јунак из Равних Котара Вук Мандушић, уз Стојана Јанковића и Илију Смиљанића најомиљенији јунак народне ускочке поезије.

Данас је четвртак, 31. јул 2014. године. До краја године има 153 дана.

1489 - Шпански морепловац италијанског порекла Кристифор Колумбо открио је на трећем путовању у Нови свет острво које је назвао Тринадад.

1556 - Умро је Игнасио де Лојола, оснивач језуитског реда (Societas Jesu) 1534. У младости је живео активним и распусним животом, био је професионални војник и живео је стилем живота какав та професија најчешће подразумева. Као шпански официр рањен је у борби, после чега је предузео ходочашће у Палестину и започео студије теологије у Барселони и на париској Сорбони, где је постао магистар теологије. За "генерала" (старешину) језуитског реда изабран је 1541. и тај положај заузимао је до смрти. Израдио је устав језуитског реда и приручник под називом "Духовне вежбе за владавину над самим собом". Изградио је монашки ред, као и читав духовни систем који је имао велику улогу у историји, у интелектуалним католичким круговима га има и данас.

1789 - Руске и аустријске трупе, под командом војсковође Александра Суворова и војводе од Кобурга, победиле су турску војску код Фокшанија у данашњој Румунији.

1849 - У бици код Шегешвара погинуо је мађарски писац и револуционар српског порекла, мајор мађарске револуционарне војске Шандор Петефи. Рођен је 1823. као Александар Петровић, од оца Србина и мајке Словакиње. Са 15 година постао је војник, а у револуцији која је избила 1848. био је један од њених јунака. Прве песме написао је као гимназијалац и убрзо је постао најомиљенији и најчитанији мађарски песник. Писао је и новеле, романи и драме. Симбол је мађарског романтизма. Дела: роман "Крвниково уже", поезија "Изабране песме", "Петефијеве песме", "Апостол", "Витез Јанош".

1886 - Умро је мађарски композитор, пијаниста и диригент Франц Лист, музичар романтичарског опредељења и предводник нове музичке школе, пијанистички виртуоз који је изградио модерну клавирску технику и знатно утицао на развој европске музике. Створио је симфонијску поему и нову концепцију сонате и концерта. Дела: клавирске композиције "Године ходочашћа", "Љубавни снови", "Соната х-мол", симфоније "Фауст", "Данте", симфонијске песме "Прелиди", "Мазепа", "Тасо", "20 мађарских рапсодија", низ клавирских концерата, ораторијума, миса, соло песама. Написао је мноштво студија и есеја и биографију Фредерика Шопена.

1912 - Рођен је амерички економиста Милтон Фридман, добитник Нобелове награде за економију 1976, зачетник "чикашке школе" у економији ("Погон о новцу"). Створио је нову квантитативну теорију новца и сматрао је да је чврста монетарна политика основа стабилне економске политике. Дела: "Студија о квантитативној теорији новца", "Програм за монетарну стабилност", "Монетарна историја САД 1867-1960", "Инфлација: узроци и последице", "Долари и дефицити", "Оптимална количина новца", "Контрареволуција у монетарној политици".

1914 - Вођу француских социјалиста Жана Жореса, који је свим силама настојао да спречи Први светски рат, убио је један шовинистички фанатик. Био је међу ретким европским политичарима који се доследно борио за пацифистичку визију света. У француској скупштини залагао се за социјално законодавство и антиклерикалне мере. Основао је 1904. лист "Иманите" који и сада излази. Дела: "Докази" (о Драјфусовој афери), "Социјалистичке студије", "Нова армија", "Социјалистичка историја француске револуције".

1919 - У пораженој Немачкој донет је после Првог светског рата Вајмарски устав, којим је успостављена република и укинута царство.

1921 - Рођен је британски правник Питер Бененсон, оснивач међународне организације за заштиту људских права - Амнести интернешнал.

1941 - Рајхсмаршал Херман Геринг наложио је писмено у Другом светском рату шефу полиције Рајнхарду Хајдриху да сачини нацрт плана "коначног решења" - што је био еуфемистички назив за уништење свих припадника јеврејског народа на територијама

које је контролисала нацистичка Немачка.

1944 - Као пилот савезничког авиона, на борбеном задатку, над Медитераном, у Другом светском рату погинуо је француски писац Антоан Мари Роже де Сент Егзипери, аутор "Малог принца", једног од најлепших дечјих романа у светској књижевности. Литерата који је одисао аристократским духом у делима је величао моралну снагу личне жртве и херојства. Дела: "Пошта за Југ", "Земља људи", "Ратни пилот", "Мали принц".

1954 - Италијанска експедиција коју је предводио Ардито Десио прва је успела да освоји хималајски врх К-2.

1964 - Америчка васионски брод без људске посаде "Ренџер 7" емитовао је прве снимке тамне стране Месеца.

1971 - Амерички астронаути Дејвид Скот и Џејмс Ирвин, чланови мисије "Аполо 15", постали су први људи који су се возили површином Месеца - више од шест часова провели су у вожњи електричним лунарним возилом.

1974 - Ступио је на снагу споразум о прекиду ватре између Турске и Грчке на острву Кипар.

1991 - Председници Совјетског Савеза и САД Михаил Горбачов и Џорџ Буш потписали су у Москви споразум о ограничењу нуклеарног оружја великог домета.

1994 - Савет безбедности Уједињених нација одобрио је употребу војне силе у Хаитију, омогућивши тако интервенцију против тамошњег војног режима од стране САД, као и повратак на власт избеглог председника Жана Бертрана Аристида.

1996. - Преминуо је Петар Џацић, српски књижевни критичар, дописни члан САНУ. Рођен је у Битољу, а завршио Филозофски факултет у Београду. Докторирао је на тему

из стваралаштва Иве Андрића. Као критичар јавио се крајем педесетих година. Залагао се за нове, модернистичке струје у српској књижевности, у опреци са тада владајућим социјалним реализмом. Био је главни уредник студентског листа Видици, а потом покретеч и уредник утицајног часописа Дело, који је промовисао и бранио модернизам у књижевности. Као писац дневне критике, сматрао је да новинска критика треба да се бави не само приказивањем књижевних дела, већ и њиховим вредновањем. Писао је критике за НИН, Политику и Телевизију Београд. Радио је као уредник у издавачкој кући Просвета. Био је дописни члан САНУ. Текстови су му превођени на француски, руски, енглески, хинду, шпански, италијански, мађарски, јапански и друге језике. Добитник је више књижевних награда, као што је Октобарска награда за студију „Бранко Миљковић или неукротива реч“; „Ђорђе Јовановић“ за књигу „Критике и огледи“; „Милан Богдановић“ за приказ књиге „Пешчаник“ Данила Киша.

1997 - Умро је бивши вијетнамски цар Бао Дај, последњи монарх Вијетнама, који је формално "владао" земљом под француском колонијалном управом. После четири деценије у избеглиштву, умро је у војној болници у Паризу.

2002 - Током посете Мексику, папа Јован Павле II прогласио је за светитеља Хуана Дијега, сељака из 16. века. Ово је први случај у историји проглашења светим неког лица са америчког континента од стране римокатоличке цркве.

2008 - Умрла је Злата Бартл, творац једног од најпознатијих производа негдашње Југославије - "Вегете". У истраживачкој лабораторији "Подравке" изумела је крајем 50-их тај производ који је нашао своје место на тржиштима преко 40 земаља, поставши нека врста синонима за додатак јелима.

2012 - Умро је амерички писац, драматург, друштвени активиста Гор Видал. Био је познат по духовитом, често неконвенционалном изразу. Подсмевао се званичним величинама, политичарима, религији, чистунству, а није био у добрим односима ни са литерарним естаблишментом. Самосвојан и ексцесан, експериментисао је са наркотицима, био склон алкохолу. Најпознатија дела: "Линколн", "1876", "Myra Breckenridge", "The City and the Pillar", "Пат из снова", "The Best Man".

(Танјуг)